

Sõnaveebi kasutajauuring

2023

Madli Oras

Hanna Muldma

Dolores Mäekivi

Rakendusliku Antropoloogia Keskus on partneriks ettevõtetele ja organisatsioonidele positiivsete muutuste ellukutsumisel ja arenguks vajalike lahenduste välja töötamisel. Meie uuringutes, konsultatsioonides, koosloomes ja koolitustel kasutatavad inimkesksed meetodid aitavad empaatiliselt edasi oluliste valupunktide mõistmisel ja muudatuste juhtimisel.

Näeme iga juhtumit individuaalsena ning pakume rätsepalahendusi kliendi konkreetsetest vajadustest lähtuvalt. Meie jaoks on oluline teadmispõhise ja kaasava ühiskonna areng ning eesmärkidele keskenduv tegutsemine. Antropoloogiline lähenemine pakub väärtusliku tervikpildi, mis võimaldab esile tulla nii laiematel mustritel kui üksikisiku kogemusel.

www.antropoloogia.ee

UURINGU KOKKUVÕTE

Rakendusliku Antropoloogia Keskus viis 2023. aasta maist septembrini läbi uuringu, eesmärgiga mõista paremini Sõnaveebi kasutajat, kaardistada tänane Sõnaveebi kasutajateekond veebikeskkonnas ning saada detailne ülevaade keskkonna kasutajamugavusest.

Uuringus otsiti vastuseid järgmistele uurimisküsimustele:

1. Millised on Sõnaveebi kasutajate peamised motivatsioonid, vajadused ja ootused seoses Sõnaveebi keskkonnaga, aga ka laiemalt sõnaraamatute ja teiste keeleinfomaterjalidega?
2. Millised on kahte Sõnaveebi kasutajatüüpi (profikasutajad ja tavakasutajad) iseloomustavad käitumismustrid ja keskkonna kasutamise praktikad?
3. Millised on kahel Sõnaveebi kasutajatüübil keskkonna kasutamisega seotud positiivsed kogemused? Millised on keskkonda kasutades ette tulnud takistused/valupunktid? Miks on need kitsaskohad tekkinud? Kuidas neid hetkel ületatakse?
4. Milline on Sõnaveebi kasutajateekond – mida kasutaja otsib; mida ta vaatab; millel ta klikib; millised pimenurgad tekivad? Kuidas kasutajatüübiti tekivad erinevused kasutajateekonnas?
5. Milliseid kasutatavuse probleeme Sõnaveebi lehel esineb? Kuidas muuta Sõnaveebi kasutajaliidest kasutajasõbralikumaks, intuiitsemaks?

Valimi moodustasid 10 inimest, kellega viidi läbi individuaalsed süvaintervjuid (sh 5 Sõnaveebi tavakasutajat ja 5 profikasutajat) ning 6 inimest, kellega viidi läbi kasutajakogemuse intervjuud (sh 4 inimest, kellel Sõnaveebi kogemus puudub, ja 2 profikasutajat).

Analüüsi tulemusena valmisid kaks persoonat (tavakasutaja ja profikasutaja) ning kasutajakogemuse intervjuude põhjal sisend veebikeskkonnaarendusteks.

Põhitaipamised ja soovitused

Info olemasolu, arusaadavus ja usaldusväärsus

Taipamised	Soovitused
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutajad on Sõnaveebiga üldjoontes väga rahul, seda hinnatakse mitmekesise info poolest. Samas häirib kohati, et info on erinevatel sõnadel võrdlemisi ebahühtlane	<ul style="list-style-type: none"> → Jätkata tühjade lahtrite täiendamisega → Lisada rohkematele sõnadele nt rektsioon, inglise ja saksa keele vasted, päritolu
<ul style="list-style-type: none"> • Üks Sõnaveebi kasutajate põhivajadusi on sõnade kasutuskonteksti leidmine, et paremini mõista, kuidas ise sõna kasutada	<ul style="list-style-type: none"> → Konteksti lisamine rohkematele sõnadele (nt kõnekeelne, ametlik) → Lisada rohkem erineva konteksti näitelauseid (sh ilukirjanduslikud)

	<p>näited)</p> <p>→ Konteksti lisamine näitelausele ja veebilausele (nt akadeemiline, populaarteaduslik)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Sektsioonide pealkirjad pole alati üheselt mõistetavad, mis võib viia segaduse või vigadeni info kasutamisel (nt “Veel sarnaseid sõnu” võrdsustamine sünonüümidega) 	<p>→ Lisada sektsioonide infosümboli juurde väljade selgitused lihtsas ja tavakasutajale arusaadavas keeles</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutajad sooviksid leida Sõnaveebist rohkem ja lihtsamini erialasõnu 	<p>→ Lisada Sõnaveebi rohkem oskussõnu ja nende ingliskeelsed vasted</p> <p>→ Tuua seos erialaga oskussõna juures kohe välja</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Sõnaveebi peetakse äärmiselt usaldusväärseks. Ainsa elemendina tekitab kahtlust automaatne info, mis on küll tervitatav, aga mis peaks olema selgesti esile toodud 	<p>→ Lisada automaatse info hoiatus ja selgitus iga automaatset infot sisaldava sektsiooni juurde</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Tavakasutajale on oluline, et keeleportaalis kasutataks neile arusaadavaid mõisteid, hetkel võib juhtuda, et mõnest selgitusest või sektsioonist ei saada aru 	<p>→ Mõelda läbi nii “ÕS selgitab” sektsioonis kui ka mujal, kas tavakasutaja saab kasutatud mõistetest ja selgitustest aru, vajadusel testida uusi lahendusi</p> <p>→ Lisada infonupp nt rektsiooni juurde, mis selle lahti seletaks</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Info sõna vigase kuju kohta (nt “priviligeeritud”) võib jääda märkamata, kui inimene ei lähe rippmenüüst kaugemale, vaid eeldab, et sõna võib sellisel kujul kasutada 	<p>→ Lisada rippmenüüsse sõna vigase kuju kohta sellekohane märge</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Inglisekeelses versioonis on osa infot eesti keeles (nt sõnavormide tabel, tagasiside), mis raskendab lehel navigeerimist 	<p>→ Tõlkida ingliskeelses versioonis kõigi lehe osade selgitused inglise keelde</p>

Info ülesleidmine, paigutus ja kujundus

Taipamised	Soovitused
<ul style="list-style-type: none"> Inimesed kannavad guugeldamise harjumused üle ka teistele veebilehtedele (nt otsingusse kirjutatakse sageli terve väljend, soovitakse näha kokku- ja lahkukirjutamise soovitusi, otsitakse infot reeglite asemel näite- ja veebilausestest) 	<ul style="list-style-type: none"> → Võimaldada hajusat otsingut, näiteks kui kirjutada “laste raamat”, võiks jõuda “lasteraamatuni” → Tuua veebilauseid lehel ülespoole
<ul style="list-style-type: none"> Eeldatakse, et otsinguga tuleb nähtavale kogu info ja arvutis kerimine üldjuhul ei häiri. Samas on erandiks oskussõnad ja võõrkeelsed vasted, mis ei ole osa inimeste jaoks nii relevantset ja mis teevad üldpildi nende silmis liiga kirjuks 	<ul style="list-style-type: none"> → Jätta kogu info tulemuste üldlehel nähtavale, erandiks võib-olla oskussõnad ja võõrkeelsed vasted, mida võiks saada üldlehel ühe nupuvajutusega lahti klikkida
<ul style="list-style-type: none"> Lehe vasak ja parem pool on erinevalt struktureeritud, eelistatakse parema tulba ülesehitust, mida on lihtsam silmaga haarata 	<ul style="list-style-type: none"> → Mõelda lehe vasaku poole struktuuri muutmise peale, nii et eri sektsioonid oleksid ka seal selgemini eristatud
<ul style="list-style-type: none"> Sarnane info on praegu kohati eri sektsioonides laiali, mis muudab lehel navigeerimise ja vajaliku info ülesleidmise raskemaks ja aeganõudvamaks 	<ul style="list-style-type: none"> → Paigutada sarnase infoga sektsioonid lähestikku (nt tõlkevasted, võimalikud vasted ja tõlgitud näited; sünonüümid ja sarnased sõnad)
<ul style="list-style-type: none"> Mobiilbrauseris häirib kasutajaid lehel alla kerimine, praegu tuleb kasutajate jaoks oluliste sektsioonide nagu sõnavormide ja veebilausesteni jõudmiseks palju kerida 	<ul style="list-style-type: none"> → Luua mobiilivaate jaoks teistsugune kasutajaliides, lähtuvalt nutitelefoni ja ekraani kuju eripäradest
<ul style="list-style-type: none"> Kujunduse puhul meeldivad kasutajatele rahulikud toonid, kuid kohati võib olla teksti vähese kontrastsuse tõttu keeruline lugeda, eriti nägemisraskustega inimestel 	<ul style="list-style-type: none"> → Muuta tekst ja taust lihtsama lugemise huvides kontrastsemaks

Üksikud funktsioonid

Taipamised	Soovitused
<ul style="list-style-type: none"> Profikasutaja töökiirust vähendab vajadus tulemuste lehel uuesti otsingukasti minekuks üles kerida ja otsingukasti (2 korda) klikkida 	<ul style="list-style-type: none"> → Viia tulemuste lehel uut sõna trükkima hakates otse otsingukasti
<ul style="list-style-type: none"> Eri tähenduste tulpasid (nt “kostuma” puhul) esmapilgul tihti ei märgata 	<ul style="list-style-type: none"> → Eristada eri tähenduse tulbad lehe taustast visuaalselt selgemini
<ul style="list-style-type: none"> Sõnavormide juures hakkab muuttüübi link rohkem silma kui “Näita tabelina”, tavakasutajale on muuttüüp aga pigem arusaamatu 	<ul style="list-style-type: none"> → Muuta “Näita tabelina” värvivaliku abil silmatorkavamaks → Lisada muuttüübi juurde selgitus, mida see tähendab ja kuidas seda kasutada
<ul style="list-style-type: none"> Naabersõnu vahel ei märgata või ei panda tähele kolme täppi, samuti pole kõigile selge, millist infot sealt oodata 	<ul style="list-style-type: none"> → Lisada naabersõnadele selgitus või näidata kohe ära, millised sõnatüübid kolmele punktile vajutades nähtavale tulevad
<ul style="list-style-type: none"> Oskussõnastike seksioonist on keeruline vajalikku infot üles leida ja see muudab lehe üldpildi kirjumaks 	<ul style="list-style-type: none"> → Muuta oskussõnastike info ülesehitust selgemaks → Kaaluda, kas oskussõnastikud võiksid olla põhivaates varjatud ja ühe klikiga avatavad
<ul style="list-style-type: none"> Veebilauseid kasutatakse palju ja hinnatakse kasutuskonteksti kohta info andmise pärast, samas tahetakse paremini aru saada, kuidas ja millistes olukordades neid kasutada 	<ul style="list-style-type: none"> → Lisada info, mis tüüpi ja kui usaldusväärsest allikast millised veebilauseid on, ja millised on levinumad laused → Kaaluda, kas tuua seksioon ülespoole
<ul style="list-style-type: none"> “Sama sõna EKI teistes sõnastikes” pole praegusel kujul funktsionaalne, kuna viib üldlehele, mitte kindla sõna vasteteni 	<ul style="list-style-type: none"> → Lingil on kasutajate jaoks mõtte ainult siis, kui teha nii, et see viib otsitava sõna vasteteni teistes sõnastikes
<ul style="list-style-type: none"> Tagasiside andmise lävend on paljude jaoks liiga kõrge – nt ei peeta end piisavalt pädevaks, või on vorm liiga põhjalik ja keeruline, mistõttu pole piisavalt mugav tagasisidet anda 	<ul style="list-style-type: none"> → Lisada võimalus mitte iga kord oma andmeid sisestada → Võtta ära valik “üldkeel või termin” → Muuta tagasiside nupp n-ö kättesaadavamaks (nt “Tagasiside” asemel “Jaga meiega oma mõtteid Sõnaveebi kohta”)